

Resultat från inventeringar av kungsörn i Sverige 2012

Nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringar

Version 1.0
Utgivningsdatum 2013-01-24

Rapporten är skriven av Viltskadecenter som har Naturvårdsverkets uppdrag att årligen sammanställa länsstyrelsernas resultat från inventeringen av kungsörn.
Författare: Anna Danell

Omslagsbild: Jan-Erik Hägerroth

Denna rapport kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan. Telefon 0581-920 70. Den kan även laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats: www.viltskadecenter.se

ISBN: 978-91-86331-52-8

Innehåll

Inledning	2
Metodik	2
Organisation.....	3
Resultat	3
Tabeller och figurer	4
Litteratur	7

Inledning

Riksdagen har beslutat att björn, järv, lo, varg och kungsörn skall finnas i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och även kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57), som har antagits av Riksdagen (protokoll 2000/01:88) anges olika mål för storleken på rovdjursstammarna. Målen uttrycks i *antal årliga föryngringar*, vilket för björn, järv, lo och varg innebär antal honor som föder ungar varje år och för kungsörn *antal årliga häckningar*. För kungsörn är miniminivån 600 årliga häckningar i landet.

Länsstyrelserna i län som omfattas av renskötseområdet har sedan 1996 haft det regionala ansvaret för inventeringen av kungsörn, liksom för björn, järv, lodjur och varg. Sedan 2002 har samtliga landets länsstyrelser detta ansvar. I denna rapport redovisas en nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringsresultat beträffande antalet kända kungsörnhäckningar som registrerades 2011.

Föreliggande rapport är *inte* en populationsuppskattning av Sveriges kungsörnsbestånd.

Metodik

Viltskadeförordningen (2001:724) samt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (NFS 2007:10) reglerar inventeringsverksamheten i detalj. I NFS 2007:10 anges bland annat vilka inventeringsmetoder och vilka kriterier som ska användas vid kvalitetssäkring och för att fastställa antalet häckningar.

Inventeringsarbetet är främst inriktat på att fastställa antalet häckande par av kungsörn. Fastställandet av antalet häckande par grundar sig på lokalisering av kungsörnsrevir och besök vid tidigare kända kungsörnsbon. Områden med tidigare kända häckningar av kungsörn besöks regelbundet under häckningssäsongen (mars – augusti). Därtill besöks i möjligaste mån områden som bedöms kunna hysa häckande kungsörnar, men där man sedan tidigare inte känner till något revir. Samtliga län har inte genomfört någon systematisk inventering, men har beredskap för insatser genom kommunikation med kungsörnsgruppen och lokala ornitologer.

En häckning bedöms som *Häckning med okänt resultat* om unge konstateras i boet före den 1 juni, varefter inget återbesök har gjorts och som *Lyckad häckning* om levande unge konstateras i boet efter 1 juni eller om flygg unge med minst en vuxen örn observeras i känt revir innan 15 september. En häckning bedöms som *Misslyckad häckning* om ingen unge, död unge, rötägg eller rötäggsrester konstateras i ett senare besök vid ett bo där det tidigare konstaterats ruvande fågel, ägg eller unge. Antalet redovisade kända revir omfattar även historiska revir och således områden där det idag inte finns kungsörnar. Antalet kontrollerade och besatta revir ger en rättvisare bild dels på inventeringsinsatsen och även status på populationen.

Vad som ska räknas till "renskötseområdet" är oklart i Västernorrlands län. De redovisar resultatet från länets två nordligaste kommuner (Sollefteå och Ö-vik) som innehåller ca 80-90 % av de renar som betar där vintertid.

Organisation

Länsstyrelsernas ansvar för inventeringen omfattar planering, genomförande, dokumentation, sammanställning och utvärdering. I området väster om odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och motsvarande fjäll och fjällnära områden i Jämtlands län är det främst länsstyrelsernas fältpersonal som genomför fältarbetet. Öster och söder därom är det framför allt kungsörngrupper som genomför fältarbetet på uppdrag av respektive länsstyrelse. Länsstyrelserna redovisar det material de haft tillgång till och kunnat styrka utifrån de kriterier som satts upp nationellt. Viltskadecenter gör årligen en nationell sammanställning av länsstyrelsernas uppgifter. I detta material ingår det som kungsörnsgrupperna gjort på uppdrag av länsstyrelserna.

Resultat

Totalt har 158 *lyckade* häckningar och 51 *misslyckade* häckningar registrerats i Sverige under 2012 (tabell 1, figur 2). Detta är en nedgång jämfört med föregående år då det var 235 kända häckningar. De totalt 209 häckningarna var fördelade på 14 län. Flest häckningar konstaterades i Norrbottens och Västerbottens län (56 respektive 44 st), tätt följt av Gotland och Jämtland med 32 respektive 27 häckningar. Två tredjedelar av årets häckningar återfanns inom renskötselområdet.

Antalet *lyckade* häckningar i landet minskade från 235 stycken 2011 till 158 stycken 2012, vilket är en minskning med drygt 32 %. Den största minskningen skedde inom renskötselområdet där antalet lyckade häckningar minskade från 221 år 2011 till 138 år 2012, en minskning med 38%. Andelen av de besatta reviren som haft häckning under 2012 är 45 %, en minskning från de 65 % som hade häckning ifjol.

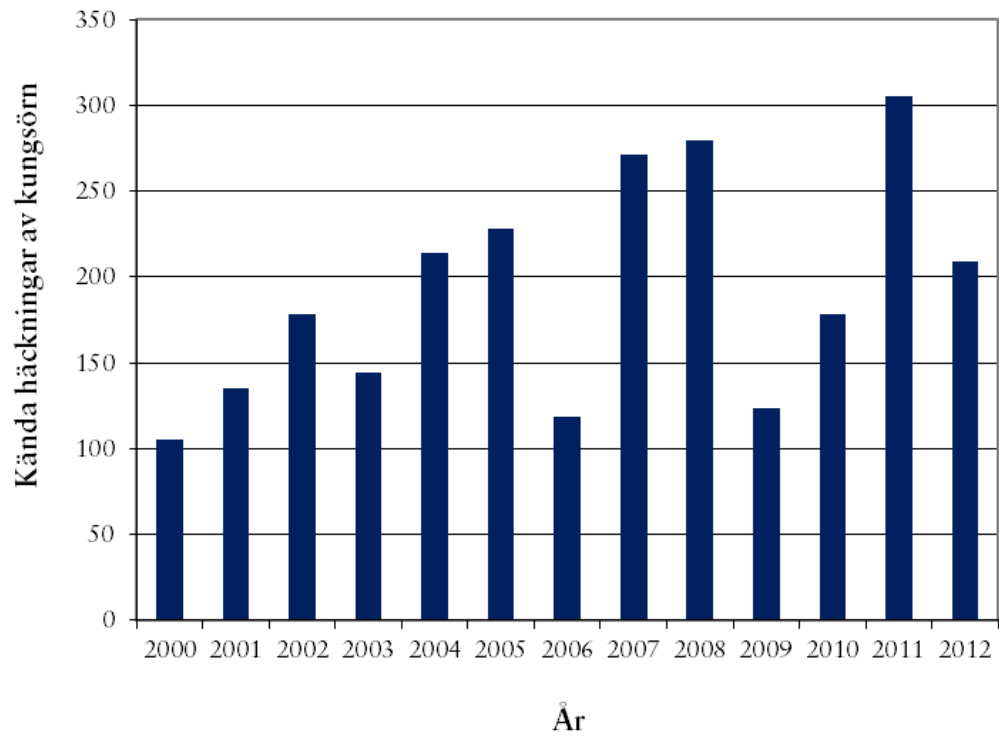
Under åren 2000 – 2012 har antalet registrerade häckningar varierat mellan 105 st (år 2000) och 305 st (2011) (figur 1). Kategorin *Misslyckade häckningar/Avbrutna häckningar* började användas inventeringssäsongen 2005. Sådana häckningar räknades tidigare in i kategorin *Lyckade häckningar*.

Tabeller och figurer

Tabell 1. Antal lyckade häckningar, häckningar med okänt resultat och misslyckade häckningar av kungsörn inom och utanför renskötselområdet samt totalt i Sverige 2012

Kod	Län	Antal häckningar 2012				Revir 2012		
		Lyckade	Okänt resultat	Misslyckade /Avbrutna	Totalt	Redovisade besatta revir	Besökta (kontrollerade)	Kända revir
AB	Stockholm	0	0	0	0	0	0	0
C	Uppsala	1	0	0	1	1	2	2
D	Södermanland	0	0	0	0	0	0	0
E	Östergötland	1	0	0	1	1	3	3
F	Jönköping	0	0	0	0	3	3	3
G	Kronoberg	2	0	1	3	4	2	5
H	Kalmar	1	0	0	1	2	1	2
I	Gotland	22	0	10	32	48	53	55
K	Blekinge	0	0	0	0	0	0	0
M	Skåne	7	0	1	8	9	9	9
N	Halland	0	0	0	0	1	3	3
O	Västra Götaland	0	0	0	0	0	0	0
S	Värmland	0	0	0	0	6	6	7
T	Örebro	1	0	0	1	1	1	1
U	Västmanland	0	0	0	0	0	0	0
W	Dalarna	11	0	5	16	43	60	60
	<i>Varav i rensk.omr.</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>8</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
X	Gävleborg	3	0	6	9	20	22	22
Y	Västernorrland	9	0	1	10	54	56	61
	<i>Varav i rensk.omr.</i>	<i>8</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>9</i>	<i>33</i>	<i>35</i>	<i>40</i>
Z	Jämtland	15	0	12	27	60	129	143
AC	Västerbotten	35	0	9	44	91	153	181
BD	Norrbotten	50	0	6	56	123	238	313
	Hela landet	158	0	51	209	467	741	870
	<i>Varav i rensk.omr.</i>	<i>109</i>	<i>0</i>	<i>29</i>	<i>138</i>	<i>315</i>	<i>567</i>	<i>689</i>
	<i>Varav utom rensk.omr.</i>	<i>49</i>	<i>0</i>	<i>22</i>	<i>71</i>	<i>152</i>	<i>174</i>	<i>181</i>

Källa: Länsstyrelserna och kungsörmsgrupperna

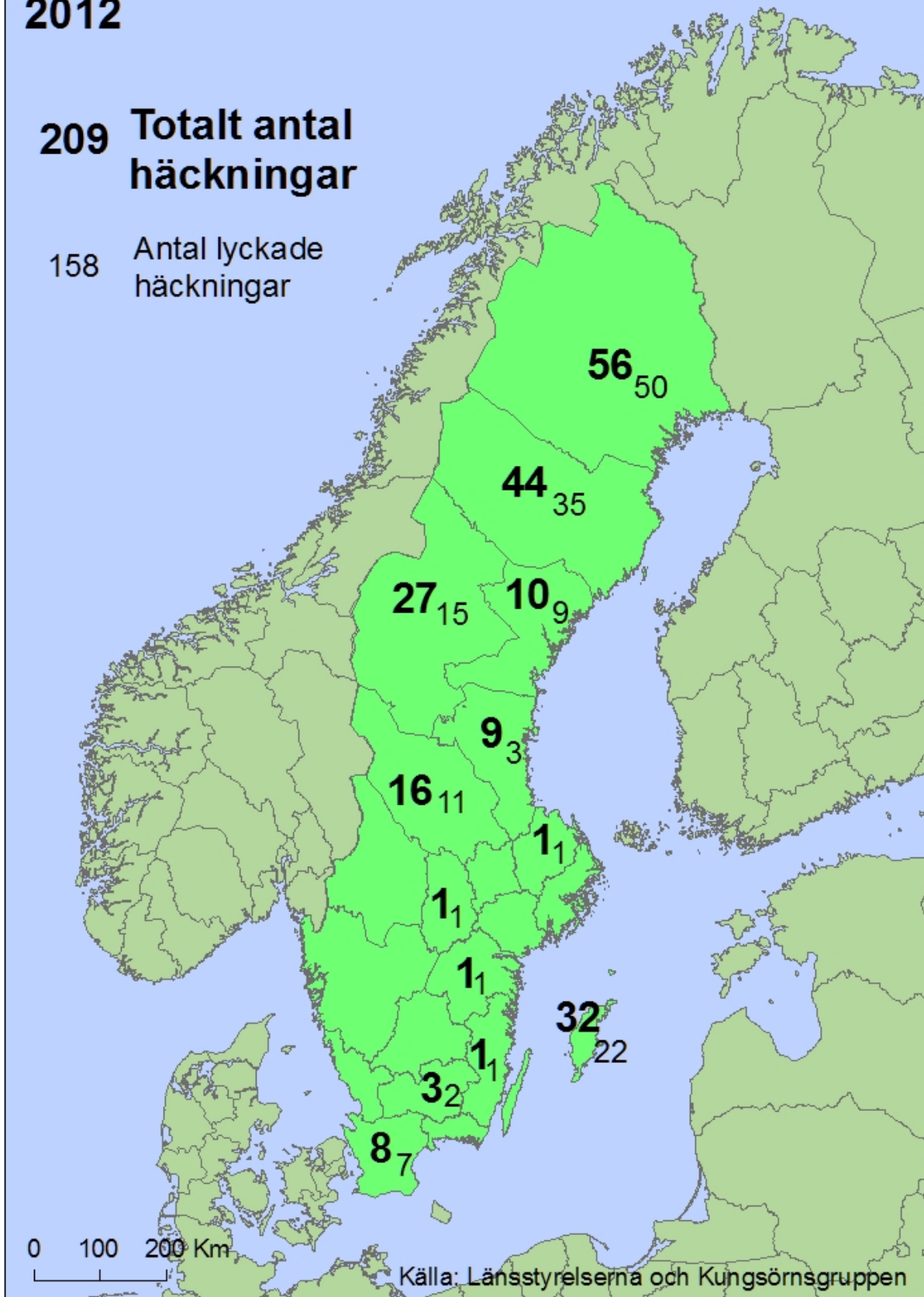

Figur 1. Det totala antalet häckningar (inkl. lyckade häckningar, häckningar med okänt resultat och misslyckade häckningar) registrerade av kungsörmsgrupperna och länsstyrelserna 2000-2012.

Häckning av Kungsörn 2012

209 Totalt antal
häckningar

158 Antal lyckade
häckningar

Figur 2. Antal häckningar av kungsörn 2012. Siffran med fet stil anger totalt antal häckningar och den lägre siffran anger hur många av dem som var lyckade.

Litteratur

Inventering av järv, lo, varg, björn och kungsörn i Västerbottens län. Slutrapport för inventeringssäsong 2011-2012. Länsstyrelsen i Västerbottens län. Dnr 502-7664-2011.

Resultat av 2011/2012 års rovdjursinventering Jämtlands län. Länsstyrelsen i Jämtlands län. Dnr 502-8155-2011.

Rovdjursinventeringen 2011-2012 i Norrbottens län. Länsstyrelsens rapportserie nr 14/2012.

Slutrapport gällande resultat av inventering av lodjur, järv, varg, björn och kungsörn i Västernorrlands län 2011-2012. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Dnr 502-7549-12.

Viltskadecenter är ett serviceorgan för myndigheter, organisationer, enskilda näringsidkare och allmänheten. Centret arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket och tillhör Sveriges Lantbruksuniversitet. Viltskadecenter bistår bland annat med information om förebyggande åtgärder för att förhindra skador från fredat vilt.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, SLU, 730 91 Riddarhyttan
www.viltskadecenter.se

ISBN: 978-91-86331-52-8